

REDACȚIA
Dr. Deák Ferencz-u. Nr. 20

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
an ... 20 cor.
6 m. ... 10 cor.
3 m. ... 5 cor.
1 m. ... 2 cor.

de Duminecă pe an 4 cor.
din România și străinătate pe an
40 franci.

manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIBILE:
Se pot insera în orice număr până la
10 zile înainte de apariția numărului
în care se dă de fiecare publicare.

Adreșele abonaților, cărți și manuscrite
nu se pot primi în Arad.

Prețurile pentru ornaș și comenzi
se vor cere în avans.

INTRAREA...

(*) Intrarea în lupta parlamentară a deputaților români s'a făcut în împrejurări se poate mai grele. Criza constituțională ține deja de patru luni a produs în Dietă situație așa zicând insuportabilă. Toți sunt ervați. Partidele adversare se combat cu verșunare și așteaptă cu neastâmpăr să pună odată capăt crizei.

Nu e deci tocmai potrivită vremea pentru a fi ascultat și înțeles când vii să mai discuți în discuție o chestie: pe cea a *naționalităților*, chestie iritantă și care nu se poate deslega de cât cu bunăvoință și încă cu mai multă — *renunțare*. Se înțelege, în partea partidelor maghiare ajunse — majoritate în Dietă.

Acestea însă — ajunse unde nu s'au așteptat — nu-s tocmai conciliante. Ci cum au în luptă crâncenă cu Viena, nu-s dispuse să mai asculte și naționalitățile. Știrea că Românii prezintă proiect de adresă separată și produs nu numai senzație, dar indignare! Ce curaj și câtă provocare: naționalitățile, un mic grup de reprezentanți *unor* neamuri cari în parlament de douăzeci de ani nu dăseră semne de viață. Să existe proiect de adresă separată?

Să-l prezinte și să-l susțină în plin parlament cu stăruință și un întreg arsenal de argumente?

Când și față de cine?

Când coaliția crede că duce la tron o adresă care-i expresiunea cea mai fidelă a națiunii alcătuitoare de stat... Și față de autorii cei mai străluciți ai Maghiarismului.

Apare, într'adevăr, o sfidare aceasta.

Și totuși, partidul naționalităților nu și-a împlinit decât o datorie. La vremea cea mai apremă: *când reprezentanța țării vorbește cu coroana*. Dacă nu se afirmă însă cu acest curaj, nu știm dacă-l mai puteau avea curând.

Prezintarea acestei adrese este adică o luptă în lanțul politicilor memorandiste. S'au înțeles ce au urmărit Românii? Să li-se audă glasul! Țara, Coroana și lumea întreagă să le că trăiesc.

S'acum aceasta li-a fost ținta.

După întemnițarea memorandiștilor și soluțivarea comitetului național, opinia publică a putut crede că într'adevăr, partidul național român i-s'a dat lovitură de moarte.

Prezintarea proiectului de adresă este însă o dovadă peremptorie nu numai despre existența partidului național român, ci și despre ceea ce a *tovărășiei româno-sârbe și slovace*.

Este, mai presus de toate, dovada înțelepciunii politice a deputaților români. Ei au afirmat existența nemaghiarilor cu atâta

demnitate. În cât nici ziarele și nici în parlament nimeni n'a putut să obiectioneze nimic. Și au formulat atât de norocosă părerea lor privitoare la situație și dorințele în ceea ce privește sanarea răului de care suferă țara întreagă, în cât până și cei mai vajnici șovinisti au recunoscut înălțimea punctului de vedere din care privesc lucrurile. Ei s'au manifestat adică nu numai ca sinceri naționaliști, ci cu pătrundere adâncă au căutat să apropie cauza poporului lor de interesul cel mare al țării.

Atât proiectul de adresă anume, cât și vorbirile rostite de naționaliștii români, stăruie pentru realizarea unor principii salutare nu numai din punctul de vedere al nostru ca naționalități, ci salutare în primul rând pentru *întreaga națiune politică*.

Reducerea anilor de serviciu la miliție, darea progresivă și sufragiul universal sunt azi nu cerințe pornite din considerații naționale, ci idei fără a căror realizare nu se poate închipui un stat modern, nici fericirea popoarelor. Cu atât mai puțin o reprezentare dreaptă în parlament a adevăratei națiuni politice.

Eată de ce nici nu s'a putut lega nimeni de cuprinsul nici de forma proiectului de adresă al naționalităților. Au obiectonat numai că Românii, Sârbii și Slovacii s'au prezentat ca partid separat ear nu în șirele partidelor maghiare.

Obiecțiunea aceasta însă a *tuturor* partidelor maghiare este certificatul cel mai autorizat despre *buna intrare în lupta* parlamentară a partidului naționalităților.

De-ocamdată partidul s'a manifestat și faptic a demonstrat absurditatea ordonanței lui Hieronymi, îngropând-o pentru totdeauna. A făcut d'asemeni, cunoscut, în contururi mari, stocul de idei dela realizarea cărora așteaptă buna înțelegere dintre neamurile din patrie și fericirea obștească.

Ear acestea li-au făcut atât de fericit, încât numai felicită îi putem pe deputații noștri. Salutul nostru este cu atât mai cordial, cu cât ne dăm seama de despoziția partidelor maghiare și despre situația grea din parlament. În mijlocul cărora deputații noștri și-au făcut debutul.

Mandatul din Neoplanta. Duminecă după amiază își va ținea vorbirea de program contele Arved Teleki, candidatul partidului independist și va fi înconjurat de aproape toți corifeii fruntași ai acestei partide.

Față de el are să lupte naționalistul Dumitru Muszitz, avocat sârb. Sperăm și suntem convinși, că toți Sârbii se vor întruni în o tabără pe lângă candidatul naționalist, ca să-l ajute izbânda.

Vorbirea lui Dr. Ioan Suciu

rostită în 10 Mai n. în parlamentul ungar.

Onorată Cameră! Ca membru nou al acestei Camere, nu tăgăduiesc, iau cuvântul pătruns de acea îngrijorare: oare declarațiunile mele purcese din curata-mi convingere, nu se vor întâlni cu vre-un anume soi al intoleranței ori chiar al antipatiei latente (S-auzim! S-auzim!) Trebuie să fiu pregătit, că mă vor acuza cu preocupare naționalistă și pe temeiul acesta vor trage la îndoială, că în șirul desfășurării mele voi fi în stare a avea în vedere interesul patriei.

D'aceia din capul locului declar, că interesul statului imi va fi idea conducătoare, și interesele națiunii mele numai acolo și într'altă le voi atinge, unde și încât acestea nu numai nu sunt în contradicție cu interesele binepricepute ale statului și a națiunii politice ungare, ci dincontra în deplină consonanță cu dînsese. (Aprobări.) În numele acestei promisiuni rog și eu pe on. membrii ai Camerei... (Sgomot. Președintele sună.)

Președintele: Rog pe domniul deputați a-și ocupa locurile.

Ioan Suciu: ... să binevoiască a da ascultare modestelor mele desfășurări asemenea nu din punctul de vedere al interesului de rasă pus în primul plan, ci curat din adevăratul interes abstract de stat. (S-auzim! S-auzim!)

On. Dietă! Dacă esaminăm minuțios actuala criză politică, pe care o putem cu tot dreptul numi și criză constituțională, trebuie să dăm dreptate stimatului nostru deputat coleg, contele Apponyi Albert, care a afirmat erii, că criza asta nu e altceva, decât o nouă fază a luptei, pe care secolii de-a rândul cu stăruință, deși cu noroc schimbăcios, națiunea ungară a trebuit s'o poarte împotriva acelor năzuinți, cari voiau s'anezeze Ungaria prin legături de drept public și economice ce trec peste curat uniunea personală, cu țările reprezentate în senatul imperial austriac. Veacuri de-a rândul cu stăruință a solicitat națiunea ungară sistarea acestor năzuinți în interesul neafirmării statului și a integrității constituțiunii, dar și din punctul de vedere al interesului vital al dinastiei și al statului.

On. Dietă! Dacă cercetăm cauzele, precedentele înaspirii crizei actuale și luăm de punct de mîncare a cercetărilor noastre acel principiu fundamental al constituției radical transformate al patriei noastre, în senzul căruia azi națiunea politică ungară s'alcătuește din toți cetățenii patriei, cari sunt membri egal îndreptățiți ai acestei națiuni fără privire la naționalitate, atunci naturalmente se ivește

Cel mai excelenți profesori și medici contra morburilor de plămâni, afecțiunilor organelor de respirație îl recomandă ca remediu cu efect respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă,

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copil. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

277

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvețera).

Sirolin

necesitatea limpezirii chestiunii: oare fața de aceasta nouă fază a tendinței îndreptate spre eluștrarea neafirmării statului ungar, adică față de actuala criză, națiunea ungară în totalitate și în părțile constitutive, ce atitudine ia?

On. Dieta! N-am intențiunea a ostenta împotriva ființei, declarată prin lege de unitară și indivizibilă, a națiunii politice ungare, ori a ignora aceasta; dar precum acela, care făcând pe baza de date statistice harta etnografică a Ungariei, arată diferitele rase de popoare cu diferite culori, nu comite nici o crimă împotriva unității națiunii ungare, tot așa, poate, mi va fi permis și mie să aseamăn harta aceasta etnografică cu harta asemenea colorată, care pe baza rezultatului alegerilor din Ianuarie a. c., osebete și ea, în diferite culori, după partide, cercurile electorale, și dacă din aceasta comparație scot concluziile posibile, dar deodată fac și atent pe fiecare, să se feriască de deducții false, scoase din aparență greșită. (Voce: Aparență?)

Asemănând aceste două harte, dacă și nu cu siguranță matematică —, pentru că doar cum s'accentuează și în proiectul nostru de adresă, numai o parte fragmentară a națiunii ungare își poate manifesta voința prin alegeri, dar totuși conșiderând, că diferitele rase de popoare locuiesc în masse cât se poate de compacte prin diferitele părți ale țării, — se pot trage deducții, ce atitudine iau aceste rase de popoare față de chestiunile politice și de drept public, cari au provocat criza actuală, apare ca și cum elementul curat maghiar, ori cercurile populare mai ales de Maghiari în majoritatea lor au luat poziție pe lângă teritoriul vamal independent și, pe lângă aspirațiile naționale maghiare, iar cercurile, în cari naționalitățile sunt în majoritate, par a se declara pentru baza de drept public 67-istă. (Sgomoti)

Președintele: Rog liniște!

Ioan Suciu (continuă): Observarea mea modestă este, că deducțiunea din urmă, că ținuturile locuite de naționalități sunt și ar fi din convingere pentru susținerea neschimbată a bazei 67-iste și ar fi luat poziție hotărâtă împotriva așa numitelor «aspirații naționale», cel puțin în contra acelor din ele, cari tind la introducerea teritoriului vamal independent, nu corespunde adevărului. (Aprobări în stânga. S'auzim S'auzim!) Și nu corespunde pentru-că în partea preponderantă a cercurilor electorale locuite de naționalități, chestiunea contraversată dintre neafirmarea țării și susținerea bazei dualistice în forma ei, în care a fost prezentată în cercurile locuite de Maghiari, nici n'a fost discutată, n'a fost dezbătută și așa alegătorii nici n'au putut lua vre-o poziție. Nu eu o zic, ci de pe băncile din stânga ale acestei on. Camere nu odată, ci de sute ori s'a accentuat, că partidul liberal a conșiderat cercurile naționalităților de adevărate fortărețe de refugiu ale sale. (Așa-i! în stânga). Cu continua accentuarea așa numitului «mumus» al naționalităților și a interesului vital al statului maghiar, partidul liberal a confiscat cercurile acelea pe seama intereselor și dominațiunii sale de partid. Dacă e :devărat asta, — iar dacă nu vrom să ne ascundem în dosul sofismelor constituționale, ci conșiderăm stările tactice și acele cauze speciale, asupra cărora nu vreau să mă estind, pentru-că ar trebui să merg foarte departe, la enarare de: brutalități, corupții etc... trebuie să recunoaștem că e adevărat, — atunci ce concluzii se pot trage

d'aci? Una este, că atunci, când guvernele liberale cu voturile intrate din cercurile sigure ale naționalităților, a ținut oare-cumva în friu spiritul opozițional, ce se manifesta în cercurile maghiare față de interpelațiunea rigidă a legilor dualiste, atunci în realitate, nu adevăratei voinți a naționalităților să sileau să corespundă. A doua deducție negativă este, că naționalitățile aparținătoare națiunii politice ungare n'au luat poziție pe lângă baza dualizmului, ceea ce țiu s'accentuează ca nu cumva, să apară așa, ca și cum naționalitățile, din principiu, din interes particular, din interes specific, ori din ori ce alte motive politice ar fi în contra acelor pretenziuni, cari rees cumva de în adevăr necesare și legitime pentru interesele vitale ale statului ungar.

Dacă m'am ocupat până aci cu importanța sprijinului venit din cercurile naționalităților în ajutorul susținerii bazei 67-iste, să-mi permiteți a desemna pe scurt soarta de cari au fost împărțite naționalitățile sub domnia de 38 ani a partidului liberal. Soarta asta n'a dat altceva on. Dieta, decât că dela data, de când opoziția maghiară s'a manifestat tot mai impetuos față de legăturile de drept public și economice cu Austria, partidul guvernamental s'a silit să legitimizeze susținerea neschimbată a celor legături, cu pretextul, că acestea sunt încă tot necesare pentru înfrinerea și fringerea naționalităților. (Așa-i! Mișcare în dreapta. S'auzim! la mijloc) Și tot din acest interes a venit mereu cu așa numitele concesiuni vieneze, pe cari le-a prezentat ca cuceriri interne, pentru a amuți pretenziunile naționale, ce se înșiruiau față de Austria.

Pentru ilustrarea acestei, după modesta-mi părere, politici de doi bant în trei punți, mă provoc la reproșul d-lui ministru președinte, făcut mi-se pare în ședința de Sâmbătă, când în cerul socoteală veni în stânga, de ce nu s'a estins în adresă și asupra chestiunii reformei învățământului popular. A accentuat, ce colosală cucerire națională ar fi fost de i-se dădea posibilitate să ducă de fapt la îndeplinire proiectul lui Berzeviczy. Un exemplu clasic al acestei tactice ne oferă cele întâmplate în ședința de ieri a partidului liberal. (S'auzim!) Scuzați, că mă ocup cu aceasta, dar e vorba de interes public. Dreptul de existență al partidului liberal și marea chemare ce-i rezervă viitorul se silia s'o dovedească colegul meu Hodossy Imre, în discursul ținut la partidul liberal. Într'altelile — comunicatele ziarului «Az Ujság» sunt doar autentice — a zis următoarele descriind prealabil istoricul înființării bazei de drept public (citește): «Ce s'a creat prin asta în imperiul ungar? A fost restituită heghemonia națiunii maghiare, a celor 8 milioane de maghiari față de celelalte 10—12 milioane de aici».

M-opresc aci, on. Dieta și întreb: corect și patriotic lucru este oare, că atunci când se vorbește aici de națiune politică, când mereu suntem acuzați cu atacarea unității națiunii politice, și când noi sub titlul acesta suntem siliți să suferim și temniță, că acel ce ne-o croesc asta, zic, când au fost împinși puțin de pe pedestalul puterii, să vină de odată dinșii, și să se silească a descompune în părțile sale națiunea politică ungară? (Mișcare și contra-ziceri în dreapta. Aprobări la mijloc.) De ce pune în contrast pe cele 10 milioane maghiari de rasă, cu «cei alții» 12 milioane anonimi; cărora nici nume nu li-a dat colegul deputat Hodossy. Noi protestăm contra acesteia, pentru-că și noi formăm națiunea

politică ungară și în constituția U atât în legile fundamentale din 1848 cele din 68 egalitatea de drepturi e tata pentru toți cetățenii statului fără de naționalitate. Nu este iertat deci a și a presupune deosebiri de patriotisme mai departe și aceasta este și mai generală, mai supărăcioasă și mai puțin n (citește): «Acum față de ori-ce mișcare se face în statul ungar, ce se îndreapă darimarea heghemoniei rasei noastre maghiare, ne putem sprijini pe puterea armată a Monarhiei, pentru-că sta e chemată a susține legile, a executa legilor prin urmare a face servește asigurarea heghemoniei națiunii maghiare. Intre astfel de împrejurări e de existență pentru aceasta națiune, deim și mai departe asigurată baza dualistă».

Onorată Dieta! Dacă în adevăr teresul Ungariei, să se introducă vamal separat, dacă în adevăr e înțeleasă recâștiga toate atribuțiile independente, atunci nu recunoaștem și nu pe ca întârzierea acesteia să se adscrie în patriotismul nostru, în detrimentul nostru (Aprobări vii și aplauze în stânga) voinți a Vă aduce aminte de trecut. atacam naționalitățile patriei și când n'au suficiente gendarmeria, și miliția în vremeul atac din partea noastră? S'ar fi nevoie și de armata Austriei pentru susținerea statului ungar chiar în noastra a naționalităților? (O voce din stânga: Argument copilăresc a fost. Sgomoti din tezele suna.)

Hock János: Soldații austriaci nu au aleseri trebuiesc.

Președintele: Va rog, nu conturati totul.

Ioan Suciu: E adevărat, dar să-mă estind acum la aceasta. Față de statul partid guvernamental a fost, pretextul interesului statului ungar în realitate curat numai din punct de vedere al interesului dominării sale de putere venit totdeauna în for cu «ciuha» a naționalităților și apucătura aceasta a trecut cu desăvârșire în convingerea generală cristalizată într'un adevărat cult în noastra patrie. În toate procesele naționale înzadar și-au accentuat patriotismul totdeauna au privit în naționalist pe teritoriul de patrie, pe dușmanul conjurat al țării răspândirea acestei opinii în prima miniațiunea partidului liberal a oster

Am declarat-o aceasta sincer, și așa cred, că declarațiunile mele au avut efectul, că on. opoziție aliată nu a avut aceiaș greșala, pe care i-o imputăm partidului liberal și nu se va pune prin cel mult numai de ordine inversă, pe teren față de noi. Pentru-că eu așa situația, că în privința aceasta, având drept chestiunea de naționalități, dacă se va cugeta astfel în on. parte din stânga și Bánffy, atunci va subsista urdeosebire.

Partidul guvernamental rezonabil chiar de este necezară pentru țeară de dependență vamală, chiar de-i justă dependență, dar, tu Maghiarule, că ție timp fizic îți trebuie până ce topi naționalitățile, până le maghiarizezi, rog deci, da-mi până atunci răgaz să și suspendeaza-ți până atunci aspirațiile.

Iar' onorata opoziție aliată, — vrea să generalizeze, dar dacă, dușmanul ar primi principiile baronului Bánffy

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1904 Aprilie	ACTIV	1905	
		16 Aprilie	22 Aprilie
99565082	{ 69969082 Reserva metalică Aur. . . . . 45475848 29596000 " trate Aur. 19319000	64857625	64794848
3714950	Argint și diverse monete	4166024	4255185
53652820	Portofoliu Român și Străin	36647534	37268236
11203264	{ *) Impr. contra ef. publice . . . . . 6480600 " " " " in cont curent 11969905	17765867	18450505
11999900	Fonduri publice	11999953	11999990
3765320	Efectele fondului de rezervă	14386711	14316173
1727546	" " " amortisarea imob. și material	1708306	1704306
5569719	Imobili	5669837	5669837
568654	Mobilier și Mașini de Imprimerie	575241	575382
621462	Cheltuieli de Administrațiune	542043	546477
9061289	Depozite libere	82839430	83309762
—	Compturi curinți	20423159	20891383
7372568	Compturi de valori	17156941	16857267
8822574		278738671	280639341
	PASIV		
2000000	Capital	12000000	12000000
8420615	Fondul de rezervă	19548667	19771835
2763670	Fondul amortisării imobilelor și material	2923784	2946244
6039710	Bilete de Bancă în circulațiune	160764630	161907250
675672	Dobânzi și beneficii diverse	662160	704250
9061289	Depozite de retras	82839430	83309762
9861618	Compturi curinți	—	—
8822574		278738671	280639341

Scomptul 2%
*) Dobânda 6%

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobili și edificii, cuptoare de fer de Nodrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiță.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oșel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, peneținuri și briciuri.

Deposit esclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint:

VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

Seria câștigurilor dela a XVI loterie de clasă ungară.

110,000 losuri ca 55,000 câștiguri.

Tot al doilea los câștigă.

Cel mai mare câștig eventual

UN MILION COR.

1 premiu de cor.	600000
1 câștig	400000
1	200000
2	100000
1	90000
2	80000
1	70000
2	60000
1	50000
1	40000
5	30000
3	25000
8	20000
8	15000
36	10000
67	5000
3	3000
437	2000
803	1000
128	500
140	300
34450	200
4850	170
4850	130
100	100
450	80
3350	40

55000 câștiguri și premii, total cor. 14.450.000

A P E L

la a XVI-a loterie de clasă ungară.

Tragerea primei clase va fi deja

la 25, 26 și 27 Maiu 1905 n.

Prețul losurilor clasei prime

un întreg	jumătate	un pătrar	un optar
12 cor.	6 cor.	3 cor.	1.50 cor.

Trimiterea losurilor originale se face prin rambursă ori prin plățirea prealabilă a prețului. Cel mai ușor și mai practic mod e a trimite banii prin rambursă. La ori ce comandă alătur planul oficios de sortire. Lista oficioasă a tragerilor o trimit imediat după tragere. Pun fără taxă la dispoziția comitenților mei chequri pentru trimiterea sumelor. Binevoii a mă oira cât mai îngrabă cu comanda Dvoastră.

CASA DE BANCA

Gaedicke A.

Cea mai mare casă de noroc a Ungariei.

Budapesta, strada Kossuth Lajos No. 11.

o Norocul lui Gaedicke e colosal! o

În scurt timp am plătit comitenților mei

15.000.000 cor., între

aceste următoarele câștiguri principale:

600000 cor.	2/2 nr.	62551
400000	4/4	11119
400000	4/4	28916
400000	8/8	33464
100000	4/4	42758
100000	2/2	49878
100000	4/4	87991
70000	1/1	60912
60000	8/8	17357
60000	8/8	78863
60000	4/4	82528
60000	2/2	97263
30000	8/8	6920
30000	8/8	38691
30000	8/8	90964
25000	4/4	23481
25000	2/2	30049
25000	4/4	44411
25000	4/4	87851
20000	4/4	14674
20000	4/4	28950
20000	8/8	33402
20000	8/8	35862
20000	4/4	44410
20000	4/4	57565
20000	1/1	60781
50000	8/8	78878
20000	4/4	88844
15000	1/1	31121
15000	4/4	57734
15000	2/2	77950
15000	4/4	82506

AVIS!**Băile de sare și iod dela „Albele“**, situate lângă MERCUREA, gara Szerdahely Sosfürdő

(Comitatul Sibiului. — 4 km. dela Mercurea.)

se deschid în 15 Maiu.

Procedura (mijlocul) de cură: băi reci salice în basină, băi calde de vană, băi de glod, cură de lapte și zăr și cură de ape minerale pentru beut.

Analisa chimică despre conținutul apelor minerale dela baia sărată dela »Albele« a stabilit-o în anul 1902 comisiunea de analiză chimică de stat dela universitatea din Cluj, prin d. Dr. Rudol. Fabini, prof. de chimie reg. ung. în Cluj

Judicațiunii: Aceste băi sunt a se recomanda cu deosebire la următoarele boale și se pot întrebuița cu bun succes la boale cronice, reumatice și artritice; scrofulosă, anemie, diferite boale de nervi, morburii de piele cronice, sifilitice învechite, hipertrofia ficatului și a splinei, excudat și conglomerat septice, rachită, etc.; în deosebi au aceste băi eminent efect vindecător la diferite boale femeiești ca: fluorul alb, metrită cronică indometrită, scurgeri, etc., precum și resorpțiunea exudatelor după pleurită (aprindearea pielei coastei) chatar cronic de stomac, bronhi și mațe, precum și chatar de beșică și mărește pofta de mâncare la reconvașenții și pacienții slăbiți.

Ca ape minerale de beut: pe lângă apa din isvorul local mineral dela »Albele«, le stă la dispoziție doritorilor apă de: Căciulata (Călimănești, România), Karlsbad, Apă amară de Buda, Ghiesshübler, Gleichemberger, Répáthi, Előpatak, Borszék, Dacia și Borhegy — toate cu prețuri moderate.

Basinele, pe lângă canalele naturale interne care importează și exportează, apa își mai are scurgere pe canalul extern din suprafață, deosebit de aceasta. să mai reînnoiește în fie-care an înaintea deschiderii prin scoaterea apei până în fundament, sub controla protopresbiteriului evang. din Mercurea.

Băile sunt provăzute cu gară de tren proprie, de tot aproape.

La băi sosește trenul zilnic de către Sibiu la orele 6 și la 11 a. m., și la 7.20 p. m. Căciulata la orele 3.21 și 9 și la 5.17 p. m. **Ciculație postală zilnică.**

Un omnibus circulă zilnic de două-ori între Mercurea și aceste băi, și pleacă din Mercurea la orele 9 1/2 a. m. și la 2 1/2 p. m.

Taxa de persoană tour și retour e 40 bani — iar pentru copii jumătate.

Taxa pentru scaldă: Bae rece în basină 20 bani. Bae caldă de vană 80 bani. Copiit plătesc pe jumătate.

— Restaurant aranjat modern. — Beuturi alese. — Bucătărie excelentă. — Prețuri solide. —

Odăi mobilate la băi se pot căpăta cu următoarele prețuri: din 15 Maiu până în 15 Iunie cu 16—24 cor. lunar; din 15 Iunie până în 15 August, cu 24—32 cor. lunar; din 15 August până în 15 Septembrie cu 16—24 cor. lunar.

Service și albituri de pat, cu 6 cor. lunar mai mult.

Doritorii, să binevoiască a se grăbi cu angajarea odăilor, pentru-ca ast-fel să le poată avea la dispoziție când doresc.

Alte informațiuni, se pot cere dela arândatorul Ilie Floașiu. =

Direcțiunea Băilor.

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE DE ASFALT ȘI CONSTRUCȚII BETONICE „HUNGARIA“.

SZIRMAI ȘI SOTUL, ARAD. CANCELARIA ȘI MAGAZINUL: SZABADSÁG-TÉR Nr. 10. TELEFON ORĂȘAN ȘI COMITATENS 543-66

Secția de întreprinderi:

a) pregătirea de pavajiu betonic, b) de obiecte de arta din beton și c) de lucrări din asfalt.

Secția vinderii de material:

a) Portland și ciment-reman.	f) nisip de râu	k) împletituri de trestie stucatur	o) uluce pentru canaluri
b) stucatur și ghips alab.	g) petriș de râu	l) cărămidă pentru construcții	p) table de ciment și mozaic
c) var pentru construcții	h) diferite figle pentru coperiș	m) cărămidă de ornament	q) table de metlaș și cheramit
d) praf de piatră pentru tinciuit	i) șindilă de asfalt și catran	n) cărămidă-schamotte	r) articole de faranță ș. m. d
e) petriș de granit	j) lucrări izolătoare		

Se ocupă cu vînzare în mare și 'n mic a materialelor, ce cad în branșa construcțiilor.

Spîșeria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile feței din magazin și admirabilele bandage și diferite preparații

Cremă de lăcrămioare: preparat superb, delatură pistrui, sgrăbunțe, spuse, sbîrcituri și necurătenii de pe față. Flacon 1

Spăpun de cremă de lăcrămioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buz

Pudră de lăcrămioare: pregătită din materii cu totul nesricăcioase — care împrumută feței o culoare foarte plăcută ca să se poată vedea. 0 cutie, 1 cor. 20 fileri.

Praful de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutură frumuseții dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smaltul dinților. 0 cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedică stricarea dinților.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spîșeria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțu dela András-sy-tér și Petöfi-u. Ar

ARAD, Tipografia George-Nichin.

unosc, că sunt mulți, cari profesază alte principii, d. e. contele Zichy Vladimir), pretindă așa lucrul, ca și cum pretenziunile naționale maghiare, s'ar pretinde oare cumva condiție prealabilă a putinței de maghiarizare a naționalităților. (Zgomot.)

Față de aceasta stare de lucruri, sunt gata să declar, că noi naționalitățile ne simțim necondiționat grav infestate de acest tip de formulare a tezei. Pentru-că după părerea mea în calea întăririi statului ungar cultivării intereselor dovedite eventual de noi pentru țară, nime din interes specific românesc, nu se va opune. Drept'acea și proțam cu energie împotriva bănuelii ori presupunerii, că naționalitățile ar opune interese de rasă exagerate în contrast cu interese vitale de stat. (Așa-i! Așa-i! la mijloc.) După modesta-mi părere și aceea e o greșală, dacă sub titlul de interes de stat se cultivă o astfel de direcție, care în consecința-i finale, vatămă adânc și fără folos interesele culturale și de rasă ale naționalităților și pretinde dela dănele astfel de sacrificii, cari pot fi formulate cu îndemne șoviniste, de pretențiunii de stat, dar despre aceea că în adevăr interese de stat ar fi ele, despre aceasta naționalitățile chip logic *absolut nu pot fi convinse*.

Asta este convingerea noastră, onorată țară și imediat ce garanța viitorului acestui stat, se va căuta în unitatea de sentimente a tuturor naționalităților nemaghiare cu naționalitatea maghiară, chemată a duce rol de frunte în patrie și se vor abandona doleanțele după a mea părere *în veci irealizabile*, a unității de rasă și limbă, — nu va mai exista nici o pedecă, ca toate interesele ale statului ungar, atât pe teren de drept public, cât și economic să ne găsească luptând într-o tabără și nu va mai fi atunci nevoie, să ne constituim ca grupare absolut separată în aceasta Cameră. (Așa-i! în mijloc.)

În privința aceasta să-mi fie permis a reflecta în scurte cuvinte asupra observării făcute de provisorul ministru președinte, care a riscat afirmațiunea, că naționalitățile numai în sînul vre-unui partid maghiar își pot servi interesele, până-ce rămânând în grupare separată, săvîrșesc tradare față de propriul lor neam. (Așa-i în dreapta). În prima linie sunt dat r a declara, că la întrebarea, săvîrșim oare noi tradare ori ba față de neamul nostru, e chemat a răspunde numai neamul nostru, acela poate să-și spună verdictul asupra-ne, dar înainte de toate am avea rugarea, să-l lase d-sa, ca nu la acuza ori presiunea venită din partea domnului ministru președinte să aibă a se exprima.

În partidul liberal de pîn'aci absolut nu ni-a fost ertat să intrăm. Dar să presupunem c'am fi intrat, atunci așa cred, doar ne-ar fi acordat și nouă favorul de dubiu pret, care, este știut, le-a acordat și altora, că adecă dacă vine la vot proiectul reclamat afirmativ de un așa înalt interes de stat, cel al lui Berzeviczy, atunci dînsii nu trebuie să-l voteze, ba pot chiar vota contra, însă d'aceea totuși pot sta în partid. (Mișcare). Ori e necesar acel proiect și în adevăr e chestie de existență pentru stat, cum a afirmat domnul ministru președinte, făcând mari reproșuri opoziției aliate, atunci n'ar fi permis, ca vre-unul din partidul să rămână nesimțitor față de acest «interes vital de stat», ba chiar să ia atitudine contrară, ori nu e interes vital, și eu afirm că de fel nici nu e, — ci e numai o apucătură,

cu care voiau să cârpească oare cumva corabia partidului ajunsă în primejdia scufundării — atunci întreb: cum am putea intra noi în un partid, care *lovește în naționalitatea, fără necesitate, chiar în contra intereselor vitale ale statului?*

Dar n'am putut intra, și poate am făcut serviciul partidului liberal când n'am intrat (Așa-i! în dreapta), nici pentru aceea, pentru-că recunoaștem în mod loial, că atunci când i-s'a aruncat grave acuze din partea opoziției aliate, c'ar fi aservit interesele naționale Austriei, ar fi fost acuzat și cu aceea — deși în cazul acesta cu totul nefondat — că în privința drepturilor țării s'ar împărți și cu noi.

Onoratul domn ministru președinte nici nu și-a închipuit-o așa intrarea noastră în alt partid. Pentru-că dacă luăm doar actualele formațiuni de partid, nota situației este că în afară de noi sunt două mari partide: partidul guvernamental și opoziția aliată. Dacă la opoziția aliată a voit să ne trimită, respective acesteia ne-a destinat, (Zgomot. Președintele sună.) atunci îmi permit a-i adresa întrebarea, oare atunci, când a zis, că vom deveni trădătorii neamului nost, dacă nu intrăm în vre-un partid maghiar, n'a înțeles cumva partidul-nou din coaliție; a cărui program o spune hotărît, că interesul vital al Ungariei este stăpînirea celorlalte naționalități, maghiarizarea lor. Noi așa credem dacă avem în vedere interesele neamului nost și nu intrăm în acest partid, nu comitem tradare față de neamul nost.

Onorată Dietă, încă câte-va cuvinte. (S'auzim! S'auzim!) La tot cazul interesul patriei trebuie să fie interesul capital al tuturor cetățenilor țării. Acestui interes capital, trebuie să i-se subordoneze ori ce alt interes de rasă, și ori-ce alt interes specific are numai pîn'atunci loc și îndreptățire, până ce se poate împăca cu interesul capital și până ce nu împedecă susținerea statului și asigurarea viitorului lui. Nouă, ca naționalități din cel mai general punct de vedere luând, ne zace în interes cultivarea și ridicarea limbii și naționalității noastre în mod cât mai eficace.

Pe de altă parte trebuie să recunoaștem că suntem în Ungaria, în statul alcătuit și susținut în prima linie de Maghiari, de aci urmează că avem datorința patriotică a face oare-cari concesii în detrimentul iubirii noastre de neam (Ș omot în stînga). Să mă scuzați pentru expresiune, eu numai din punctul de vedere al iubirii de neam zic că «anumite cecesiuni», mai corect: trebuie să primim anumite stavilare, prin ce recunoaștem suveranitatea statului ungar, interesele sale netăgăduite. Fisionomia ideală a statului ungar, — din punct de vedere de rasă maghiară — ar fi ca fiecare cetățean să fie maghiar. Dar nu e, și lege a dat Dumnezeu, că nu e și nu e anume pentru-că de o mie de ani au trăit deja aici naționalitățile, au luptat pentru patrie, vîrșându-și în multe lupte sîngele pentru apărarea hotarelor ei.

De aceea țin, că nu numai noi trebuie să ne fixăm oare-cari stavile față de iubirea-ne de neam, ci trebuesc aplicate oare-cari stavile și față de acele nizuinți șoviniste cari ar voi să transforme statul potrivit numelui cel poartă. Așa cred, în privința aceasta, pot fi opiniuni contrare, dar dacă fiecare partid este pătruns de destul patriotism, cu toată osebirea de opiniuni, vom ajunge tot mai aproape unul lângă altul și în sfîrșit ne vom înțelege. (Aprobări.) Atunci nu va mai fi nevoie, să ne prezinte

pe noi, naționalități de mumus, spre zădărnirea intereselor adevărat juste ale țării. Tocmai pentru asta, aprob cuvintele contelui Apponyi Albert rostite ieri: «numai pe adevăr se poate răzima puterea, numai pe adevăr se poate răzima pacea, numai pe adevăr se poate răzima munca fructiferă» — și declar că față de proiectul de adresă prezentat, primesc contraproiectul de adresă a prietenului meu Mihali.

Burián — ministru președinte

— Criza. —

Toate combinațiunile congiasuesc, că ministrul comun de finanțe *Burián*, va fi numit cât mai curînd de ministru președinte provisor, care — se duc mai departe combinațiunile, — va ajurna Dieta pînă în Septembrie și dacă coaliția nici atunci nu va transiga, va dizolva Dieta.

Sinodul Aradan.

Arad, 10 Maiu.

Sedința V.

S'a deschis la 10 ore a. m. Președinte: *Episcopul diecezan*. Notar: *Ioan Costa*.

La ordinea zilei vine comisia petiționară. Raportor: Dr. Aurel Cozma. Toate petițiunile prezentate se avisează spre competentă rezolvire conzistoarelor concernente din Arad și Oradea-mare.

După comisia petiționară urmează raportul continuativ al comisiei epitropești. Raportorul Nicolae Roxin prezintă raportul epitropiei orădane, care este primit în general și special de către sinod. În legătură cu acest raport propune în numele comisiei, ca sinodul să treacă la ordinea zilei peste propunerea lui Dr. Aurel Halic referitor la încassările restanțelor, căci aceasta s'a rezolvat în partea întăe a pertractării a acestuiași rezort. Sinodul primește.

Urmează acum un moment înălțător. Deputatul Dr. Gavril Cozma în cuvinte adînc pătrunzătoare arată starea de criză a internatului diecezan din Beiuș, desvoltă apoi cu inimă caldă și în termeni convingători scopul înalt visat de întemeiatorii lui, menirea sublimă în serviciile bisericii, școlii și a neamului românesc în general a acestui institut și propune, ca pentru eventuale reparări și adoptări de lipsă sinodul să voteze o anumită sumă ca ajutor acestui institut. Sinodul primește propunerea deputatului *Cozma* și spre rezolvare o transpune conzistorului Aradan.

În sfîrșit se primește budgetul conzistorului aradan, prezentat de raportorul *Sava Raicu*.

Sedința se încheie la orele 1.

Sedința VI.

S'a ținut la orele 4 după-ameazi. Președinte: *Episcopul diecezan*, notar: *Vasile Goldiș*.

Obiectul acestei ultime ședințe a fost raportul comisiei organizatoare. Raportorul Dr. *Nicolae Oncu* expune starea generală a diecezei, insistă mai mult asupra chestiei întîlnirii celor două episcopii și enunță în sfîrșit ca și concluz și propunere pentru sinod al comisiei, că în urma resurselor indispenzabil necesare pentru cele două episcopii nouă, sinodul — deși în principiu

este pentru înființarea lor — să declare, că deocamdată aceste nu se pot înființa. Că-tindu-se raportul Conzistorului arădan în chestia arondării, a divizării de lipsă a averilor diecezeane arădane, în urma căreia s'ar creia o stare de tot deplorabilă, în toate trei diecezele; după clarificările parintelui vicar, Vasile Mangra, după combaterea propunerii contrare a deputatului Emanuil Ungureanu, sprijinită de deputatul Dr. Nestor Opreanu, sinodul primește propunerea comisiei organizatoare cu 32 voturi contra 8 voturi.

Obiectul din urmă a fost stabilirea speselor sinoadele actuale.

Deputații se despart poftindu-și vedea în noul ciclu sinodal viitor.

Sinodul archidiecezan.

— Raport special. —

Sibiu, 26 Aprilie v. 1905.

Ședința II.

Orele 9^{1/2}. Din hotel, din cafenele răsar fețe smede și rumene, cărduri de figuri bine hrănite. De către Habermann se clătină încet, încet, protopopul Voina, cu câți-va tovarăși de aceleași dimensiuni ca și dânsul. Dinspre Boda se apropie solo, cu țigara în gură, înmănușat și vârit în brâu roșu din creștet până în tâlpi, protopopul Gheaja.

În parcul orașenesc două giobenați o iau agale către „Casa națională“. Se svinse adică, că sinodul se va ține acolo. Le vine în față un penzionist, de cei cari toate le știu. Acesta îl luminează, că rătăcesc pe căi străine. „Casa“ asta botezată „națională“ poate pentru-că e ridicată pe bani „naționali“ — nu e de nasul și de opincile românului, căci românul nu e element de ordine, românul derapănă mobilierul și murdărește saloanele, destinate numai pentru boeri de seamă.

Ci-că au mai cerut, pe bani, adăpost acolo și reuniunile de muzică și cea agricolă din Sibiu, dar de jaba. Vom ține deci adunările noastre românești și de aci încolo la „Gesellschaftshaus“, la „Unicum“, la comitat, etc., vom plăti sașilor chirii scumpe, căci veche e povestea că din orice întrunire românească sibiană numai străinii iau folos.

Cei doi deputați clătină din cap, și văzând cum în vecin de „Casa națională“ Sparcassa săsească face pregătiri pentru o clădire monumentală, unul din ei întoarce vorba: „Mă, ce minte de popă avea consistorul sau Albina, dacă ridică aci o mândrenie de hotel românesc știți pentru-ca preoții noștri să nu și pape congrua la Bonfert, iar noi, deputații, să nu ne lăsăm diurnele la Hager sau Pankiewicz“...

Dar, sinodul acesta e zămislit în zodie moarta. Deci să nu ne irităm nici noi, ci să grăbim către bătrînul și bunul nostru seminar, căci acolo e sinodul.

Traversăm curtea edificiului principal, coborîm într-o prăpastie oribilă, ne ascundem în niște foioșoare sombre, aruncăm la intrare câțiva gologani în pălăria „Dumnezeu vede“ cu care „tata meseriașilor“, deputatul Tordășan stă aci și adună milostenie pentru săraci, deschidem apoi într-un fel de coridor, care în zile senine e refectorul elevilor seminariilor, iar acum e sala de ședințe a sinodului.

Sala se împoporează cu grăbire. Deputații se așează în obiectivita neorindnică poetică. Onițiu și cu Dr. Șpan (a cărui față exprimă totdeauna o mare bunățate a inimii) întră tocmai deodată pe ușă. Vine strajnicul Partenie Cosma cu gardiștii săi (cel mai fericit oamenii în aceste vremuri bătute de meningită...) și se îndreaptă către fereastră, acolo unde luminează barba lui Iosif Pușcariu, și de acolo sloboade apoi, din când în când, gros și brusc, sarcas-

mele și ripostele sale tot-deauna foarte aspre. De-a stînga lui stă liniștit Dr. Vecerde și privește, cu oare-care resemnare, în depărtări către Viaicu.

La masa biroului se remarcă chipeșul nostru călugăr Dr. Cristea care, când se citește vr'un raport de l' Conzistorului, stă radios, își mângăie trei fire din barbă, (intocmai ca într-o frumoasă fotografie a sa, văzută nu știu la ce expoziție) și privește grav către public ca și când ar zice: „vedeți voi, cei sărmanii cu duhul, asta eu l'am făcut“.

În partea din stînga începe rîndul părintele Ivan, care se năcăjește și când trebuie și și când nu trebuie. Lângă dînsul șade tipicul nostru nemeș I. A. de Preda, cel mai frecvent și cel mai încălțit raportor al sinodului. Urmează apoi, în săritura calului *cavalerii* Comșa și Pușcariu. Trecem printre tenoriștii Medean și Furdul, salutăm pe Dr. Ștefan, care de bună samă nici odată în viață n'a visat că o să ajungă să-și dea părerea și să refereze asupra unei „Reviste teologice“ și asupra regulamentului pentru examenul de calificare preotească, — și, pe lângă părintele Comanescu, care vorbește în vițuri la Gabányi, ieșim pe galerie, unde nu întâlnim decât elevi seminariilor și cel mult pe badea Cârțan (care încă a dat nu știu ce jalbă la sinod) și pe arhivul Câmpean cu un brâu roșu cât o cortină de teatru.

De altminteră, sunt puțin deputați de față. Dr. Vlad, Damian și Dr. Comșa se războiesc în Pesta cu Kossut și Tisza.

Dar să începem la muncă. Mitropolitul Mețianu, a deschis de mult ședința. Notarul general Voileanu a isprăvit citirea procesului verbal. La pultul referentului gesticulează Preda, raportorul comisiei organizatoare, și după dînsul urmează în fugă referenții celorlalte comisii: Buzura, Cosma, Dr. Ștefan, Dr. Roșca, Dr. Vecerde.

Care deputat ce a vorbit și cum a vorbit, nu vă pot spune de astă dată. Pentru-că azi, afară de raportori, n'a vorbit așa zicând nime. Liniște mormântală în sală, liniște și în bufet, unde nu găsești nici chiar pe părintele Voina. Treburile merg cu viteza electrică. Tot ce propun raportorii, se primește intocmai. Inuși Tordășan, Briareusul din alți ani, și-a propus să fie de astă dată mai taciturn decât Papiu sau Ambrozie Bârsan, cel cu frizura à la Bismarck. Chiar și Ion dela Buceci stă morocanos și nu e în stare să verse nici el nițel duh peste topeala deputaților.

Dintre obiectele ședinței de azi remarc următoarele:

Nainte de ordinea zilei deputatul Onițiu a făcut propunerea, frumos și pe larg motivată, ca, în interesul bine priceput al bisericilor Sf. Nicolae și Sf. Adormiri și al școalelor centrale din Brașov, consistorul archidiecezan să concentreze pentru viitor referada tuturor afacerilor bisericesti, școlare și epitropești ale acelor biserici și școale în mâna unui singur asesor, care să iase numai decât la fața locului în Brașov, și în curs de 3-4 săptămâni să studieze și cerceteze din fir în păr starea lucrurilor de acolo, și să facă apoi consistorului propuneri salutare și radicale, menite a mântui școala de neînțelegerile și relele cele bătute și primejdiesc de o vreme încoaci.

Propunerea se dă comisiei organizatoare.

Rapoartele generale ale conzistorului se iau, aproape fără observări, spre știre.

Revizuirea și alcătuirea de nou a *regulamentului seminariilor* se va face după-ce se va ști soarta reformelor școlare ale lui Berzeviczy.

Un *nou post de profesor* seminariilor de-o camdată nu se sistematizează; consistorul însă, în cazuri de trebuință, poate institui puteri didactice ajutatoare.

Pentru lucrătorii din *tipografia* archidiecezană consistorul resp. comisia administr. să inițieze înființarea unui fond de pensiiune resp. ajutorare, și în scopul acesta la sesiunea proc-

simă a sinodului să prezinte un proiect statute.

Revista teologică, din lipsă de mijloc de interes, și de oameni pricepuți, nu se ființează, ci „Telegraful“ va scoate supliment de cuprins teologic. (Aci începe vorba pentru care însă ne vom alege altă ocazie).

Regulament pentru examenele de calificare preotească nu se face, pentru-că e unul în parare la congres, unitar pentru toate eparhii.

Restanțele la fondul de pensiiuni să se caseze până în 30 Oct. 1905.

Se ia act de raportul prezentat în lucrărilor de pictură, sculptură etc. ale *dralet*.

O parte a intravilanului dela grădii „Flora“ s'a vândut statului cu 97.600 cor, pentru zidirea palatului justiției. Pe teritoriul mas al nostru se vor clădi un restaurant și de vile Conzistorul să procure planuri și proiecte, să facă toate pregătirile și să le prezinte proximalui sinod spre încuviințare.

De ale reuniunii învățătorilor gr.-cat. din Archidieceza

Mulți ani de arindul s'a lucrat până ce cea din urmă s'a văzut intrupată ideea înființării „Reuniunii învățătorilor români gr.-cat.“ de teritoriul Archidiecezei de A.-Julia și Făgăraș. Se credea la început că aceasta reuniune în scurtă vreme va umplea un gol simțit în viața școlară care cu deosebire în Archidieceza noastră a rămas în toată privința îndărătul celorlalte dieceze române din patrie.

Sunt 8 ani însă dela înființarea ei, dar năstăm cu mult mai bine ca mai înainte.

Da, cel ce nu ține azi pas cu timpul, rămânând înapoi, regresează. Ear a ținea pas cu timpul de ești avocat, preot, dascăl sau orice — nu se mai poate în ziua de azi, decât folosindu-se de o tagmă de spiritul asociațiunii, care face minuni în lume pe toate terenele.

Advocații, oamenii altcum liberi și independenți, nu-și pot exercita dreptul lor fără de a fi membri ai reuniunii lor. Tot asemenea și alții de altă tagmă.

Învățătorul gr.-or. trebuie să iee parte la conferințele anuale; și acestea conferințe te pun în mirare văzând disciplina și ordinea ce domnesc în întreg mersul și conducerea lor. Numai învățătorii Archidiecezei de A.-Julia și Făgăraș lucră în privința aceasta cum îi taie capul! Numai noi trăim încă în țara lui Pap Iános, lăsându-ni-se libertatea și dreptul (de cari nici advocații nu se bucură) *că de vrei să iei parte la adunările reuniunii și să-ți împlinești datorințele față de ea bine*, — dacă nu, poți merge în aceia zi cu gura noii, și în loc de a-ți plăti taxa de membru cu 2 fl. la an și a-ți achita abonamentul de 2 fl. organului reuniunii, zic, 4 fl. îți rămân... și ai doborât într'un an lumea, — onoare excepțiilor!

De 8 ani de zile unii membri își solvesc taxele, iar alții nu. Dovadă miile de coroane restanță la fondul reuniunii.

Restanțiile de abonament la foaia Reuniunii fac, după raportul din urmă, 7544 cor. și dacă tot mai există foaia și în anul al VII-lea se poate mulțumi fondului reuniunii la care contribuie tot cam aceia, cari își achită și abonamentul.

Întreb acum pe toți oamenii de bine și deosebi pe conducătorii: mai poate rămânea lucrul așa?

Foaia are 7544 cor. restanții în abonamente. În adunările generale s'au luat câte-va concluse ca să fie improcesuați restanțierii, dar conclusele au rămas și rămân concluse, ca să nu zic mai zere în părete.

S'a fost hotărît într-o adunare gen. a reuniunii ca să se adreseze la înființarea „alianței reuniunilor învățătoresci“ respective reuniunea archidiecezană să iee afacerea în mână, ear ca delegații la adunarea dela Cluj au fost aleși vicepreședintele și secretarul. Au primit a fi aleși, dar la adunare n'au participat sub un pretext sau altul. Eu zic că trebuia să-și delege oamenii în loc, dacă au fost într'adevăr împedecați...

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftine și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri KIZ materie
pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30.

504 o o o A R A D, Szabadságtér 17 — PÉCS. Király u 1 o o o

LEICHER și FLEISCHER.

In adunarea gen. dela 1908 s'a pus intre-
barea ca ce suna este iertat a se folosi din fon-
dului reuniunii ca imprumut la „foaia scol.“ pe
1904? S'a decis ca mai mult ca 1000 cor. nu este
iertat a se imprumuta... La adun. urmatoare din
1904 a trebuit insa sa se mai voteze ulterior pe
celesi an inca 1500 cor. „ca bani spesati pen-
ru foaie din buzunariul redactorului“; ear nu-
narul restantierilor la fine a fost lasat sa creasca.

In adunarea generala din urma s'a hotarat
din nou — nu stiu a catea oara — ca sa se in-
roduca o disciplina oare-care in mersul reu-
niunii; s'au luat diferite concluse: In chestia
alarizarii invatatorilor, in chestia infiintarii unei
reuniuni de inmormantare a invatatorilor, in chestia
scoteerii taxelor si a abonamentelor restante,
dar acusi e adun. gen. aci si nimic nu se va
face. Cel putin organul reuniunii nu se ocupa
cu chestii de administratie, cu procesele verbali
din despartaminte, cu publicarea membrilor reu-
niunii an de an, cum o face ace-sta organul
Asociatiunii ei „Foaia scol.“ publica mai mult
ucurii „sarbede“ dupa cum s'a exprimat chiar si
Ex. Sa Metropolitul in adun. gen. din urma des-
pre foaie.

Oare n'ar fi mai cu drag cetita „Foaia scol.“,
dacă ne-ar ținea in curent cu toate miscările din
tutul reuniunii — combatând chiar lucrurile dă-
năcioase reuniunii și membrilor ei.

D. e. in „Gaz. Transilvaniei“ Nr. 256—1994
apărut sub titlu „o adunare invatatoresca“
correspondință despre starea despartământului
„Medias Ibașfalău“, unde se poate ceti și urmă-
torul: „... la incassarea taxelor in aceia adunare
s'a constatat o nepăsare generală, ear aceasta se
bazează pe faptul regretabil că vechiul cassar,
invat. N. N. de mai mult ani nu s'a prezentat
la adunări, ear soartea contributiilor vechi nu
se poate cunoaste. Cel prezenti au declarat inca,
ca până când neorânduile de felul acesta nu se
vede la adevarata lor valoare din sinul reuniu-
nii, nu vor mai contribui cu nici un ban...“ Adeca
conjuratiune contra stomachului, in „Foaia scol.“
nici că ia act de așa ceva.

Un alt despartământ (al Dărgel) da dansul
spese de călătorie delegațiilor la adunarea ge-
nerala din Blaj etc. Intreb restitui-tu-s'au până
la banii aceia in fondul Reuniunii?

Cu mult mai multă valoare ar avea „Foaia
scol.“ când ar publica, pe lângă câte un articol
de fond din sfera pedagogică, chestiuni din sfera
reuniunii al cărui organ este, precum și cores-
pondențe din viața noastră dascălească, și dacă
ar sări in apărarea școalei și a învățatoriului ro-
mân atăcat pe nedreptul de multe ori.

Sau ce zice „Foaia scol.“ la articolul apă-
rți sub „chestiuni școlare“ in Unirea Nr-ii 46,
7 in 48—1904? Nu e atăcat in acel articol
bata va a și reputația învățatorului?

Deci in interesul cauzei rog pe comitetul
redactional al „Foiș scol.“ să bine voiască a pune
voia in serviciul Reuniunii și al membrilor ei
in sensul strict al cuvântului; ear pe comitetul
central al Reuniunii să-i rugăm a duce la inde-
linire conclusele ce se iau in adunarea gene-
rală, și in special să nu întârzie nici decum a
introduce disciplina in sinul reuniunii pe ori-ce
de, caei dacă nu, in scurta vreme ne vom con-
vinge că membrele infectate vor ataca întreg
corpul.

Cluj, la 9 Maiu 1905

Un membru al reuniunii Archidiecezane.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 13 Maiu 1905.

— Știri personale. Vineri deputații români
șionalişti din Diekt au sosit acasă. Ei nu se
vor mai duce la Budapesta de cât după ce se va
format noul guvern.

— Alegeri congregaționale. Atra-
ge atenția fruntașilor români din cercu-
l congregaționale din comitatul Aradului
să pră alegerilor ce se vor face in Olaca,
ârțava, Totvărădia și F. Virșand. Toate
cestea cercuri sunt românești. E deci de
altă datorință să lupte, in zlua de 18
maiu, să aleagă români. Să se organizeze
aci din vreme și să fie cu luare aminte!

— Colegialitate. Am spus, că o întrerupere
deputatului Russu-Șirianu unele din ziarele

maghiare au înregistrat o eroan, scriind „ma-
ghiar“ in loc de „patriot“. Dl Russu Intre-
rupsese adica zicând: „Și noi suntem patrioți!“
Am restabilit faptele.

Presă maghiară locală a înregistrat aceasta.
Gazeta dela Brașov, care reproduse cu litere
cursive minciuna din vre-o gazetă budapestană,
nu ia însă notă, ci rămâne pe lângă afirmația
tendentioasă.

Luăm act.

— Hymen. Dr. Teofil Dragoș, avocat in
Baia-Mare și Elisa Klein M. s'au cununat in 11
l. e. in biserica gr-or. romană din Oradia-mare.
Nuni au fost: d-na Iuliu Lukács dep. diet. și dl
Alexandru Pap de Kápolnokmonostor ddp. diet.
După cununie s'a servit o masă in cerc restrâns
familiar la casa mătușei miresei, d-na Adolf Giln-
reiner, șef de gară.

— Vremea pentru agronomi este nu se
poate mai bună. Din toate părțile se vestește că
au căzut ploți calde abundente.

— Reforma administrării dării de șosea.
Ministrul de comerciu in înțelegere cu ministrul
de finanțe a trimis ordin pe la comitate, că aceia,
cari plătesc 200 coroane dare directă de acum
Incolo își vor plăti darea de drum la oficiile de
dare.

— Schiller și senatul orașenesc din Nürn-
berg Intreagă Germania și lumea cultă să pre-
gătește să serbeze cu demnitate a o suta anivers-
sare a morții lui Schiller. Drept aceea și senatul
orașenesc din Nürnberg aduse la cunoștința cel-
lor interesați, că aniversarea a suta a zilei naș-
terii celui mai mare poet... Schiller o vor cele-
bra aranjând o sedință literară festivă... și asta
o da de știre prin un placat.

Membrii senatului fură siliți însă să asculte
lecția aspră a unui gimnast, care pe un așa placat
scrise cu litere mari cu cerusă vinată:

„Nesuficient din istoria literaturii“.

Stricta clasificare avu drept urmare, că a
doua zi pe toate placatele se putea vedea o ban-
dă, care acoperia ziua nașterii și spunea, că e
aniversarea morții lui Schiller.

... Și se zice, că cultura germană e foarte
temeinică!

— Sunt puținii medici. Se vede, că in țara
asta foarte puținii liniari au chef să se dedice me-
dicinei; motivele pot fi multe. Intr'adevăr facul-
tatea din Budapesta și Cluj abia promovează mai
mult de douăzeci de medici.

Prin faptul acesta, de medici e foarte mare
lipsă și multe comune, precum și institute trebue
să recurgă la rigorosanți. Drept aceea pe tabla
universității din Cluj rigorosanți in medicină sunt
provocați a competi la mai multe posturi.

— Taximetru vocii. O cântăreață bine cu-
nosentă din Londra, miss Vesta Tilley, a fost an-
gajată pe un turneu la music-halle din New-York
cu prețul de 10 dolari (cam 50 coroane) pe mi-
nută. Iată deci un tarif necunoscut.

Va să zică durata romanțelor, ce le va cânta
miss Vesta Tilley va fi cronometrală și se va plăti
ca ori-ce cu taximetru...

Dela ea depinde, să cânte mai prelungit, ca
să-și mărească venitul.

Ea declară, că nu va face multe reverențe
la public, la aplause, nu va răspunde la lungile
saluturi ale publicului, fiindcă reverențele nu vor
fi remunerate — înțeleg durata lor. Și miss Vesta
Tilley e mai pe sus de toate foarte practică.

— Cinstea casei. Să telegrafiază din Co-
vasna, com. Treiscaune: O dramă familiară sân-
geroasă s'a desfășurat intr'o familie de aici. Ioan
Kelemen, econom, își bănuia de mult nevasta,
dar ca să se încredințeze de netrebnicia ei, a
plecat de acasă spunând că nu se va reintoarce
in curând. Apoi pe ascuns și neobservat s'a in-
tors și s'a ascuns sub patul nevastei. Nu peste
mult sosește acasă muierea cu drăguțul ei Carol
Csoma. Bărbatul văzându-se înșelat a sărit de
subt pat și după o scurtă încăierare l'a străpuns
cu cuțitul pe Csoma de mai multe ori, iar acesta
peste câte-va minute a murit. Kelemen a ascuns
leșul intr'o pădurice din apropiere, unde s'a gă-
sit apoi astăzi. Kelemen mărturisindu-și fapta a
fost deținut.

— Catastrofă mare pe cale ferată. Infioră-
toare a fost catastrofa, ce o anunță o telegramă
din New-York. In Pennsylvania se învenit un tren
de marfă cu un tren lucrător de dinamită. 50 de
oameni au murit, iar 90 sunt cu răni grave.

— La sfârșit se vede resonul... In provincie
nu de mult a murit un om cu stare bună care
firește s'a îngrijit și de moștenitori. La inventa-
riarea averii s'au aflat in scrinul de fer 4 losuri,
despre cari nu e vorba in testament. Rudele au
decis, că le vor dăruii unei rude mai de departe
sărace. Săraca familie nu le-a vindut, ci a jucat
cu ele mai departe.

Ce să vezi?

Norocoasa familie, care avea losuri dela
banca Török din Budapesta câștigă câștigul prin-
cipal. Când au aflat rudele, firește că ar fi tăbărit
pe bietul om, dar el, om cinstit a împărțit cu
ele câștigul. Așa om cinstit mai rar se află azi.

— 500 de oameni au perit. S'a telegrafat
din Gutheim (America), că in orașul Zuider la 500
de oameni le-a luat viața un ocean groaznic.

— Bombe in o bancă. In Moscova s'au aflat
in odaia casarului unei bănci șase bombe. A fost
arestat un revoluționar.

— Moartă între flori. In Charlottenburg
lângă Berlin trăia o damă tineră și elegantă, care
ducea o viață foarte boerească. Toată lumea cre-
dea că are avere mare că este fericită. In zilele
trecute și-a comandat o mulțime de flori. Vecinii
nu-și puteau esplica pentru ce are li-să de flori.
După aceea n'au mai văzut-o câte-va zile. Le-a
bătut la ochii liniștea ce era la casa doamnei
și-au înștiințat poliția. Au aflat-o moartă in mij-
locul mulțimei de flori. Din scrisorile ce le-a lă-
sat se vede că s'a fost înglodat in datori și nu
mai avea putere să se elibereze a căutat scăpare
in moarte.

— Credințe relative la prevederea tim-
pului. Când arde zgura de pe fundul ceaunului,
are să ploaie.

Când arde funingenea de pe horn, se schimbă
vremea.

Când apele curgătoare vuese plăcut și lin,
va fi vreme bună.

Să nu rupi iarbă sau să arunci cu pere,
mere, etc. in sus, căci in vara aceea va bate
piatra

Când imbobocesc toamna liliecii, are să fie
toamnă lungă.

Când este iarnă și vacile sburdă, are să
viscolească.

Când pisica stă in fundul sobei, are să
fie frig.

Când se scaldă vrăbiile in prav, are să
ploaie.

Când umblă multe ciorî sburind pe sus, are
să ningă.

Când visezi șerpi, a doua-zi are să bată
vânt.

Când visezi foc, a doua-zi are să fie cald.

Când cântă găinele in pățul, are să ploaie.

— Din tainițele unei cusătorii. Publicul
cetitor de multe ori a avut ocazia să citească
in ziarul nostru despre putregaiul moral al so-
cietății din capitala țării. Oameni stricați până
la măduvă, perverși cu sistem nervos, ruinați
și caută victime printre tinerele fecioare, fra-
gede cusătorese, copile sărmene, servitoare etc.
Caci iată, ce s'a deșcoverit și 'n timpul
din urma:

In strada Eötvös, Königfeld Amalia ținea
un atelier de cusătorie, pe a e cărei lucrătoare
se recruta dintre fetele frumoase sărache, pe
cari apoi pentru parale le îndrepta pe calea pă-
catului punându-le la dispoziția clienților săi
bătrâni perverși.

In chipul acesta ajunsese drept viitoare
victimă și Regina Engel, frumoasa fată a unui
hamal, mândria unei săraci familii, in vîrsta de
doi-spre-zece ani.

Proprietăreasa s'a purtat la început foarte
bine cu ea, o desmețea, mereu îi spunea, că-i
 greu să trăești din amara meserie a cusutului,
când pe alte căi poți câștiga cu mult mai ușor
mai multe parale. Ș'apoi o agrăi pe tinara fată:

— Zău nebună ești și tu îi zise fetei, că-
reia de rușine i-se suise sângele in obraz, că
vreal să trăești din cusut. De vreal, îți spun eu
altă cale.

... domnul baron țiar da și ție trei
sute de florini, cum i-a dat Iulianei.

Plângând grăbi acasă tinăra fată.

Tatăl ei speriat făcu arătare la poliție,
care va avea datorință să pedepsească păcatele ace-
stui cuib al desfranării.

— Secretul păraului. Omor fioros s'a în-
tâmplat acum câte-va zile in comitatul Caraș-

Severinului în comuna Pecenișca. Păraul Cerna lăsa adică, după ce fusese infuriat de ploaie, pe țărnam cadavrul femeii Elena Harbut.

Ea trăise în concubinată cu Nicole Borotea. Acesta în Dubova făcu cunoștință cu tinăra văduvă Maria Dragutin, care într'atâta i-a întors mințea, că Nicolae se decidese s'o ia de nevastă.

Despărțirea lui de Elena Harbut ar fi mers foarte iute, dar, vezi, asta avea câte-va sute de coroane, după cari pe Nicolae îl durea inima să-l lase.

În una din zilele lunii trecute Nicolae spuse vecinilor spre marea lor mirare, că Elena l'a părăsit și s'a dus în România. Înainte cu zile se mutase văduva însă din Dubova în Pecenișca.

Cunoscuții nu și-au bătut multă vreme capul cu cazul acesta. Dar un cioban zilele trecute află pe țărnamul Cernel un cadavru. Infuriatul păraul se retrăsese în alvia sa și lăsa pe țărnamure dovada unui omor firos: era Elena Harbut.

Jandarmeria înștiințată arestă pe bărbat și pe Maria Dragutin și aceștia recunoscă totul, că Nicolae a trimis pe Elena la văduvă, că acolo între uși zevorite au sugrumat-o, că două zile au ținut cadavrul în casă, apoi l'au aruncat în păraul Cerna, ce esundase.

Judecătoria va răsbuna pe nefericita Elena

— **Norocul în războiul al Japonezilor** dovedește, că stăruință duce la scop. Victoriile lor până acum neajunse în istoria universală dovedesc o stăruință de fier. Are în deosebi lipsă de stăruință, când e vorba să ca să câștige grațiile capricioasei zeite fortuna, norocul, până-ce în fine ea odată suride. Mai bine ea observă aceasta la loterie de clase, fiind-că banca Caedicke din Budapesta a fost așa de favorizată de noroc, că a plătit clienților săi drept premii și câștiguri premia de 600.000 coroane, de trei ori câștigul principal de 400.000, de trei ori 100.000, de patru ori 60.000 coroane etc. Norocul firmei Gaedicke e până acum neîntrecut.

— **Spităria C. Balassa** cheazăște, că laptele de castraveți al lui Balassa cu efect admirabil și veritabil englezesc, care a fost pus în circulație, nu e de loc striațios feții. De probă numai odată să-și comande damele noastre laptele de castraveți al lui Balassa și se vor convinge, că acest mijloc de înfrumșetare delătură imediat piștru, pete, spuse și alte necurățenii ale feței, face fața lucie, tinără și rumenă. Un flacon 2 cor., apoi săpun veritabil englezesc de castraveți 1 cor., pudră 1 cor. 20 fil. Se poate procura în ori-ce spitărie. Depositul principal în Arad: Spităria Földes Kelemen, drogheria Vojtek și Weisz.

Răsboiul ruso-japonez.

— *Știri prin poșta.* —

Tientsin le spune, cam de timpuriu, că Japonezii vor trimite oștii, pe la mijlocul lui Maiu, în insula Sahalin. Se spune că la Hiroșaki în ținutul diviziunii 8-a, în nordul insulei Nippon, se află adunată oaste multă sub generalul Haraguși. Ne îndoiim că expediția se va face așa de curind. Înainte de a se fi isprăvit războiul pe apă, nu se poate cugeta la expediția peste mare, în Sahalin. Portul Vladivostocului nu mai e închis de gheturi și nici pe mare nu e străjuit. Dovadă că 4 torpiloare au putut eși și face isprava de care s'a vorbit, înaintând până lângă coastele insulei Jesso, prințând un vas de comerț și aducându-l la Vladivostok fără a fi supărate de vase japoneze.

Incrucișătoarele și torpiloarele lui Iessen sunt cu totul în stare de a zădărnici ori ce încercare în potriua Sahalinului, pe câtă vreme flota lui Togo va fi ținută locului de flota ne-lăvănsă încă a lui Rojdestvenski, în marea chineză.

Nu mai când flota rusească va fi învinsă, Japonezii vor putea gândi să facă o expediție în Sahalin sau în părțile de pe coasta Siberiei. După descrierea maiorului I. Schön, „Teatrul războiului în Asia resăriteană“, insula e plină de munți puțin înalți și acoperiți de păduri, are porturi rele și e mai aspră și mai săracă de cât continentul vecin, ținutul lui Ussuri. E bogată în cărbuni și în pește, hrana de căpetenie a Japonezilor. La 1875 au dat'o Japonezii, luând în schimb insulele Kurile.

Justiție.

Arad, 13 Maiu

§. **Vătămare de onoare în preț de două coroane.** Advocatul din Budapesta, de altcum de neam din Arad, Dr. Kron Kálmán a fost condamnat de judecătoria cercuală din Budapesta la *două coroane amendă*.

Agentul pentru asigurări *Prónai János* fusese când-va clientul acestui avocat; nu i-a plătit însă spesele.

Intr'aceia avocatul s'a însurat și agentul pretinse dela el, fiind-că îl votrise 500 coroane. I-a cerut suma aceasta nu numai prin epistole, ci și la o pertractare, pentru ceea-ce — fiind că agentul nu era îndrept să ceară — atât de tare s'a mâniaț avocatul, că în fața judecătorilor l'a numit *escroc ordinar, obraznic*.

Advocatul fu dat în judecată.

S'a pertractat procesul zilele trecute. Advocatul fu condamnat la *două coroane amendă*.

*

§. **Răzbunarea peitorului refuzat.** În Decembrie al anului trecut Teodor Olita, fecior din Șicula, ceruse mâna fetei lui Teodor Boia. Tatăl fetei l'a refuzat însă.

Drept răsbunare dimpreună cu Avram Balint și George Pușcar a pândit pe Boia și l'a bătut, de acesta a stat 9 luni în pat. Mai târziu apoi Boia și muri, nu însă din pricina rănilor primite dela lacaii bătași.

Pertractarea procesului a fost în una din zilele trecute. Fiecare a fost condamnat la 8 luni temniță. Condamnații au naintat recurs, dar și procurorul.

*

§. **Proces de presă sensațional.** Judecătoria de presă din Szeghedin are de-aface cu un proces sensațional de presă. Acusator e *Veres József*, protopop din Orosház și deputat dietal, ear acuzat e *Veres Lajos*, redactorul ziarului „Orosházi Ujság“ fratele mai mic al deputatului, care în 33 de cazuri a defaimat și calumniat pe frate-sau.

ECONOMIE.

Arad, 13 Maiu.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— *Cota oficială pe ziua de 13 Maiu.* —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Maiu (100 clgr.)	18.18—18.20
Cucuruz pe Maiu	15.26—15.28
Cucuruz pe Iulie	14.56—14.58
Grâu pe Octombrie	16.70—16.72
Secară pe Octombrie	13.66—13.68
Orz pe Octombrie	11.78—11.80

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Maiu 1905	18.06—18.08
Cucuruz pe Maiu	15.24—15.26
Cucuruz pe Iulie	14.50—14.52
Grâu pe Octombrie	16.54—16.56
Secară pe „	13.58—13.60
Ovăs pe Octombrie	11.64—12.66
Secară pe Octombrie	11.36—11.38

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 kg.)
580—650 măși metrice grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală: secară:	14.80—15.00
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
500—600 măși metrice grâu cor.	8.80—8.90
300—400 „ „ cucuruz	7.40—7.50
Semnare nominală: secară	7.40—7.50
„ „ orz:	7.30—7.40
„ „ ovăs:	6.80—6.90

Tîrgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 130—131 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 139—141 fil.; Calitate sîrbească: grei, părechea peste 251 klg. 139—141 fil.; mijlocii părechea 250—260 chlgr. greutate 139—141 fil. Ușori până la 240 kgr. 138—139 fil.

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȘIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

... De aci venia ura, ce jurase William tuturor Indienilor și tuturor criminalilor din prăștia foarte bine, că nu toți Indienii erau rău-cători, cu toate acestea avea de ei în general scârba grozavă. Și se știa, că în momentul ce Regulatorii aveau să judece o Piele-Roșie, șerca să împlinescă în fața tribunalului, slujba oicinuită de președinte, dar pe aceea acuzător, și dacă mișelul era într'adevăr vinovat, William asista la spânzura lui cu un fel de beție, dar pe urmă se întorcea cu ochii scălați în lacrimi în cortul său, unde se închidea întregi, dacă nimic nu-l silia să iasă.

Astfel era omul, care comanda Regulatorii din Texas...

... La al doilea semnal din goarnă toată trupa se puse în ordin de marș, ca niște soldați, apoi, la a treia comandă, plecară în trap în direcțiunea Nord-Vest, mergând câte patru în frunte ca un escadron de husari.

Șeriful Hays mergea în fruntea lor. El însoțit de un bărbat cu fața atât de bronzată, cât l'ar fi luat cineva drept un Indian. Era creol din Luiziana, născut din părinți francezi.

„Zice, că ești siguri, că nu te înșeli și suntem chiar pe urmele lui, Baptist? zicea Hays mergând tot în trap.

— Da, domnule colonel.

— Adu-ți aminte, că nu-mi place să înșesc. Dreptatea noastră este atât de repede, încât nu trebuie să dea greș.

— Sunt sigur că nu mă înșel, stăruie creolul.

— Și cum poți fi sigur de asta?

— După descrierea ce mi-a făcut acel bărbat. Nu poate fi decât Antonio Miquelez. Așa m'attea jura! Și apoi știi, domnule colonel, că nu obiceii să vorbesc cu ușurință?

— Este adevărat.

— Este tocmai statura și grosimea lui, și său de a întoarce ochii în toate părțile, țărnam privi pe cel ce îl vorbește. Sunt atât de siguri, că-l vom prinde, pe cât sunt de convins că va fi osândit la moarte, de va fi judecat. Moartea de altcum nu va fi de ajuns pentru a-l ispăși crima. Dacă ai ști ce om era acela, pe care l'au ucis! Ah! sunt nerăbdător să-l văd în puteau justiției Noului-Orleans!

— Dacă este omul, pe care-l căutam, înșesc cred că va merge așa de departe și că vei sta așa mult de așteptat, răspunse șeriful. Va fi de decăt și spânzurat pe loc, numai decăt.

— Cu atât mai bine, domnule colonel! înșesc fi cel puțin sigur că nu va scăpa și e așa mult de când ar trebui să se clătine sub o creangă de arbore, de o frînghie nu prea lungă!

— S'ar putea earăși să prindem două sări dintr'o lovitură, dacă sunt bine informat, răspunse Hays cu un aer gânditor. Știu, că se bîntuie în acest ținut o ceată de Semiloni, cari și-au răsit pămînturile lor și trăesc din fructele lor melor lor, s'ar părea chiar, că e mai curind adunătură de Indieni din toate rasele. Ah! aș putea găsi printre ei pe acela, pe care-l căutam de atâția ani! De aș putea în sfîrșit să mă lăsaștrăg la odihna, pe care am câștigat-o atât de mult după ce am răsunat pe scumpele mele răpos și să trăesc lângă fiul meu!

Creolul îl privia cu un aer mirat. ... Nu era obiceiul șerifului de a vorbi astfel de sine, nici de trecut, nici de viitor! De aceea, ridicând de odată capul, dînsul trecu mâna prin păr și iuși mersul calului.

Creolul înțelese, că convorbirea era sfîrșită. Dînsul se întoarse la camarazii săi. Regulatorii cari mergeau cu o astfel de iuteală încât, eb în aceeași seară ajunseră la vre-o cincisprezece kilometri departe de coralul dela Cross-Tișce.

Aci, șeriful dede semnalul de oprire. În câteva minute reprezentanții legii se adunară la lagărul chiar pe malurile aceluiași toren care trecea pe lângă blocuzul lui Magoffin.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boou.

Editor-proprietar: George Nichla.